

Бобкова Інна Аркадіївна

викладач фармацевтичних дисциплін,

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

bobkova.inna@pharm.zt.ua

Бур'янова Вікторія Вікторівна

викладач фармацевтичних дисциплін,

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

burianova.viktoriaa@pharm.zt.ua

Гончарук Світлана Володимирівна

викладач хімічних дисциплін,

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

honcharuk.svitlana@pharm.zt.ua

Умінська Катерина Анатоліївна

кандидат фармацевтичних наук, викладач фармацевтичних дисциплін,

Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,

м. Житомир, Україна

uminska.kateryna@pharm.zt.ua

ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В АКАДЕМІЧНИХ ГРУПАХ

***Анотація.** У статті розглядаються різні форми та методи виховної роботи в академічних групах. Аргументовано роль куратора групи на різних етапах адаптації здобувачів освіти. Доведено, що виховний процес є невід'ємною частиною формування особистості під час освітнього процесу.*

***Ключові слова:** виховна робота, куратор, освітній процес.*

***Annotation.** The article considers various forms and methods of educational work in academic groups. The role of the group curator at various stages of adaptation of education seekers is argued. It has been proven that the educational process is an integral part of personality formation during the educational process.*

***Key words:** educational work, curator, educational process.*

Вступ. Освітній процес у коледжі є складною системою інтелектуальної діяльності у сфері вищої освіти і науки. Цей процес вимагає від усіх учасників творчого підходу, а результативність визначається здатністю здобувачів освіти навчатися, примножувати та використовувати отримані знання для вирішення завдань, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю.

Основною метою навчання є створення у студента системи знань, в якій окремі уявлення і факти асоціативно пов'язані між собою. Важливою складовою освітнього процесу є виховна робота.

Мета роботи полягає у проведенні аналізу форм і методів виховної роботи в академічних групах закладу освіти.

Результати досліджень. Ефективність виховної роботи значною мірою залежить від правильно побудованого процесу виховання, продуманого вибору форм і методів його реалізації [1, с. 445]. Виховна робота покладена на куратора групи. Слово куратор (лат. - curator) дослівно перекладається як опікун. Завдання куратора полягає у здійсненні виховного впливу на студентську молодь, яке полягає у проведенні різних виховних заходів та залучення здобувачів освіти до самовиховання; сприяє формуванню доброзичливих та морально-етичних стосунків серед студентства; виступає у якості посередника між вихованцями та викладацьким складом і керівництвом навчального закладу. Кожний куратор є неповторною особистістю зі своїм індивідуальним стилем роботи [2, с. 16 - 20]. Деякі куратори схиляються до опіки, приділяючи велике значення емоційності між взаєминами як куратора групи та студентів, так і студентів між собою; тоді як інші більше уваги звертають на зовнішні, більш формальні показники діяльності окремих студентів та групи в цілому.

На стиль роботи куратора значною мірою впливають такі чинники: його темперамент, характер, рівень емоційності, здатність керувати емоціями. Згідно даних сучасної наукової літератури виділяють такі стилі роботи керівників: авторитарний, демократичний, ліберальний [3, с. 211]. При авторитарному стилі керівництва куратор приймає всі рішення одноосібно і виховні години в основному зводяться до лекцій та надання інформації студентам групи. Демократичний стиль є більш ефективним. Всі рішення приймаються колегіально і такий стиль роботи куратора розвиває самостійність та ініціативність студентів. Саме демократичний стиль призводить до проведення цікавих виховних заходів в групі. При ліберальному стилі куратор часто перекладає свої обов'язки на актив групи.

При роботі зі здобувачами освіти куратор групи чітко уявляти свою роль у формуванні свідомості студента, як повноцінного громадянина та спеціаліста у відповідній галузі, при цьому використовуючи різні напрямки виховної роботи (рис. 1)

Рис. 1. Основі напрямки виховної роботи

Спостерігаючи за роботою досвідчених кураторів, ми дійшли висновку, що у більшості випадків група чимось схожа на свого куратора і за темпераментом, і за відношенням до справи тощо. Якщо в колективі панує взаємоповага, то і студенти будуть ставитись до куратора з повагою. В такому колективі панує толерантність і готовність прийти на допомогу. Куратор, який переймається досягненнями і прогалинами у знаннях своїх підопічних, завжди буде не тільки наставником, але й другом. Байдужість неприпустима, це найбільше зло у виховному процесі.

При визначенні активу групи потрібно звертати увагу не тільки на здатність студентів організовувати роботу, але й на особисті риси характеру, на їх спроможності зрозуміти і допомогти іншим. Особливістю роботи зі здобувачами освіти є те, що в навчальний заклад після школи вони приходять з уже сформованим відношенням до навчання та до навколишнього світу, яке часто доводиться коригувати, або навіть змінювати. Це потребує значних емоційних затрат від куратора. Якщо куратор працює без вогника, то його робота є нудною і одноманітною, тому пошук нового є головним принципом роботи педагогічного працівника. Покарання і схвалення також можна вважати роботою куратора, але форма покарання повинна відповідати величині провини, а схвалення – за певні добрі вчинки. Дотримання дисципліни в навчальному і виховному процесі – це запорука успішності, тому вимоги до норм поведінки мають ставитись до всіх учасників групи абсолютно однакові, в іншому випадку виховна робота куратора не буде ефективною і зведеться нанівець. При активній позиції куратора формується активна позиція студентів, а байдужість породжує байдужість і безвідповідальність.

Здобувачі освіти, які тільки вступили до навчального закладу, проходять етап адаптації. Цей період характеризується формуванням пристосувальних механізмів у першокурсників.

Під час адаптації куратор вивчає здібності та інтереси здобувачів освіти, формує первинний колектив академічної групи, сприяє виробленню у студентів навичок самостійного подолання і вирішення різних проблем. На цьому етапі доцільно обирати такі форми і методи виховного впливу, які б допомагали у

зближенні студентів (наприклад, бесіди на різну тематику). Можна запропонувати різні тематики для проведення виховних годин: наша група - колектив; ми у майбутньому; учись любити і розуміти мистецтво; посперечаємось про смаки; поговоримо про красу людську; стежками рідного краю тощо.

В процесі адаптаційного періоду необхідно закріплювати навички саморегуляції: це допоможе студентам швидше і менш хворобливо пристосуватись до нових умов і швидше подолати страх і невпевненість у своїх силах. Роль куратора на даному етапі полягає у наданні допомоги в організації режиму навчання та відпочинку студента; з'ясуванні побутових проблем; координації участі студентів у різних видах діяльності (науковій, дослідницькій, навчальній); формуванні у студентського колективу відповідального та серйозного ставлення до виконання своїх навчальних і громадських обов'язків; розвитку навичок самоосвіти, самоорганізації, самодисципліни, самоконтролю і самовиховання. Ефективними є зустрічі з досвідченими фахівцями та керівниками установ, організацій, де в майбутньому працюватимуть студенти. Такі зустрічі мають використовуватись як з навчальною, так і з виховною метою [4, с. 107 - 110].

На етапі стійкої адаптації у здобувачів освіти відмічається закріплення знань, умінь і навичок самовиховання, стабілізація успішності, зростання рівня самостійності, проявлення активності в науково-дослідній та громадській роботі, самоорганізації вільного часу тощо. У цей період у більшості випадків студенти, як колектив, уже згуртувалися, тому робота куратора полягає в організації колективної діяльності усіх членів групи (проведення екскурсій, походів, відкритих виховних годин, зустрічей з цікавими і самобитними колективами і окремими людьми тощо).

На після адаптаційному етапі важливим є також процес виховної роботи кураторів груп. У ході виховної роботи формуються навички самоосвіти, компетенції та професійних прагнень. Оскільки з'являються нові джерела виховного впливу на студентів, кураторам необхідно дивитися і тримати в полі зору все життя академічної групи, вникати в усі процеси, що відбуваються в

молодіжному середовищі, аналізувати й оцінювати інформаційні потоки та спрямовувати їх у потрібне та безпечне русло.

Тому у своїй діяльності куратори використовують різноманітні методи і форми виховної діяльності. Це і щотижневі виховні години, круглі столи, дискусійні клуби, інші виховні заходи і екскурсії до історичних місць, музеїв, художніх галерей, виставок і театрів у регіоні навчання, і колективний перегляд кінофільмів, вистав та їх обговорення, і індивідуальні виховні заходи, що враховують особливості вихованців (рис.2).

Рис. 2. Перелік питань для обговорення зі студентами I-го курсу

Ефективність роботи куратора значною мірою залежить від дотримання певних умов виконання такої роботи, а саме:

1. Розробити плани роботи з активом групи.
2. Встановлювати взаємовідносини з групами на основі навчальних ситуацій та з урахуванням особистісних особливостей учнів.
3. Усі студенти беруть участь і беруть на себе відповідальність за громадські справи.

4. Допомогати учням виконувати багато соціальних ролей; захистити від апатії, безконтрольності та безвідповідальності.

5. Сприяти розвитку самостійності, ініціативи, здібностей до соціальної активності учнів.

Висновки. Повсякденна робота куратора - це аналіз постійно виникаючих ситуацій і вирішення педагогічних завдань, джерелами яких є відносини в групі, ставлення студентів до навчання, роботи, колективні та індивідуальні інтереси; спеціальна робота кураторів і активів, кураторів і груп; керівництво навчанням і розвиток самостійності і студентського самоврядування тощо.

Отже, ефективність виховної роботи значною мірою залежить від правильно побудованого процесу виховання, а також від ретельно продуманого вибору форм і методів його реалізації.

Список використаних джерел

1. Бондаренко З.П. Особливості виховної роботи зі студентами. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський.* 2010. С. 445 - 455. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/4724/1/2_2010.pdf#page=445 (дата звернення: 11.02.2025).

2. Бровко К.А. Вплив куратора академічної групи на формування корпоративної культури студентів. *World Science. Multidisciplinary Scientific Edition* 4.3 2018. Vol. 5 № 3(31). С. 16 - 20. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24419/> (дата звернення: 11.02.2025).

3. Грицанюк В.В. Особисті якості куратора як важлива складова ефективності навчально-виховного процесу. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.* 2013. № 8. С. 209 - 212. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/314135-personal-qualities-of-a-curator-as-an-im-66f7c822.pdf> (дата звернення: 11.02.2025).

4. Корчевна Н.П. Згуртованість академічної групи як один із показників ефективної роботи куратора. *Актуальні проблеми освіти і науки: досвід та сучасні технології.* Донецький національний університет імені Василя Стуса.

20.08.2020. С. 107 - 111. URL:
<https://journals.donnu.edu.ua/index.php/apon/article/view/8781> (дата звернення:
11.02.2025).